

een z.g. „kerkrechtelijke commissie“. Alliecht zijn de zaken, de zending betreffende, wel zó menigvuldig, dat men een aparte „zendingscommissie“ benoemt. En dan is er al gauw een vierde nodig voor de restjes, die men, teneinde niemand het gevoel te geven, dat hij wordt afgescheept met minderwaardige afval, dan soms „algemene zaken“ noemt. Soms kan er ook een commissie-voor-appel-zaken nodig zijn.

Een vaste indeling is natuurlijk niet mogelijk. Sommige zaken raken meer dan één gebied. Andere komen in de ene synode ineens als een spingvloed op, terwijl ze in een volgende synode nauwelijks de aandacht vragen. Zo kreeg men in een periode van leer- nijd of leerdrift erg veel op het program, dat men „dogmatisch“ noemen kan; een volgende maal even- wel is op dit gebied alles effen, en loopt de leerwagen als „gesmeerd“. Of, in een nerveuze periode krijgt men allerlei bezwaarschriften, terwijl in een tijdvak van rust het aantal veel minder is.

Dit alles even ter oriëntering van niet van nabij met synodewerk bekende lezers.

Nu is in de Kamper synode in de eerste adviseur- loze zitting ten aanzien van die commissies besloten, dat hoogleraren aan die commissies kunnen worden „toegevoegd“, maar dat alleen afgevaardigden „lid“ der commissie kunnen wezen. Volgens hetzelfde besluit kunnen ook alleen de „leden“ der commis- sie rapporteren. Dat wil dus zeggen: alleen zij kunnen een rapport bij de synode indienen, waarin aan deze verteld wordt: zo denkt de commissie er over.

Met name hier nu ligt ons bezwaar. Nogmaals: geen bezwaar voor wat het „recht“ der synode be- treft, doch voor wat het doeltreffende, het nuttige, het profijtelijke, het „economisch“ werken der commis- sies betreft. En ook voor wat de nuttige tijdsbe- steding der „toegevoegde“ hoogleraren aangaat.

Ons bezwaar is, dat men op die manier een vrese- lijk gewicht hecht aan het praeadviserschap, zó erg, dat men soms net doet of het voor de zelfstandigheid der vrije beslissing der afgevaardigden levensgevaar- lijk is. Wij zijn zo bang niet. En, let op, juist diezelfde Kamper synode — 't lijkt wel een Kamper ui —, die zo voorzichtig met het instituut van praeadvisers wou omgaan, heeft met 'n wel zeer bijzondere élgance een poosje later laten zien, dat zij het helemaal niet erg vindt, dat er gepraediseerd wordt, dat er naar haar mening de synode daar heus geen kwade gevol- gen van hoeft te duchten. Dit ons eerste bezwaar komt dus neer op het zeggen: we weten-niet-hoe-we- hebben.

Ons tweede bezwaar is, dat men nu vervolgens de hoogleraren-adviseurs binnen de commissies in feite in een gedrongen positie brengt, die, gegeven een- maal het feit, dat zij als gasten gevraagd zijn (dat moeten de kerken zelf natuurlijk beslissen) de onbe- zorgde élgance mist, die we zoëven constateerden. Dit ons tweede bezwaar komt dus neer op het zeggen: we weten-niet-hoe-we-verstandig-en-economisch-kunnen -werken.

Over beide punten een enkel woord.

Eerste bezwaar.

De Kamper synode, zeiden we, heeft met één sierlijke armzwaai twee dingen gedaan: zwaarwichtig bomen over de vraag: zijn praeadvisers niet een tikje ge- vaarlijk voor de vrijheid en zelfstandigheid der syn- ode? en tegelijk: een stel nieuwe praeadvisers zich aanschaffen van zó gewichtige invloed, dat je de in- druk krijgt: praeadvisers zijn zeer nuttige leden, en ze kunnen de synode een heel eind op streek hel- pen, en een massa tijd haar besparen.

Ze heeft namelijk de primeur (zover wij althans weten) van de instelling van een uiterst gewichtig praeadviserschap, genaamd: het praesidium. Dat ge- leerde woord duidt ditmaal geen händeling aan (het voorzitter-zijn van de praeses), doch een college (reeds twee mensen kunnen immers een college maken, niet pas drie, zoals het, als gewoonlijk, misse spreek- woord: „tres faciunt collegium“, ons wijs wil maken). Dit college bestaat uit twee man: de praeses en de assessor. Misschien krijgen we ook nog: het scribaat, ook weer uit twee man opgebouwd.

Dit praesidium heeft nu, naar snel genomen be- sluit, genomen zonder praeadvisers, praeadvisers- werk toegewezen gekregen van comme ça. Vroeger werden alle programmapunten verdeeld over de commis- sies, bovengenoemd. Maar de Kamper synode heeft een stel programmapunten ter bestudering, en ter voorbereiding en indiening van een advies, opgedra- gen aan „het praesidium“. Hoeveel punten er zijn, weet ik niet, maar we hebben al wel gemerkt: het zijn er heel wat, en het zijn lang niet de minst gewich- tige. Er zijn onderwerpen bij van grote importantie.

Laat men azeblijft mij niet misverstaan. Ik zeg daar ditmaal wel geen goed van, m a r o o k h e- l e m a a l g e e n k w a a d. Ik zeg er op het ogen- blik niets van. Het zal nog moeten blijken, in hoe- verre de maatregel zich aanbeveelt in de praktijk. Voor kritiek is het hier de plaats niet. Men moet het nieuwe geval bekijken, los van de personen-van-heden. Ongetwijfeld zijn de twee personen, die thans het praesidium heten, knappe mannen, met een helder oordeel, en in staat, hun woordje te doen, en te debatteren. Ook willen zij geen commissie-nummer-vijf vormen; wat wel waar zal zijn, want met zijn tweeën kunnen

ze flinker opschieten dan de commissies met zijn ach- ten, zeven leden plus een toevoegsel, dat professor heet. Ze schieten met zijn beiden — al zijn er vier moderamenleden — dan ook enorm goed op, en ze hebben boven de commissies heel wat voor. Denk maar eens na. Commissies moeten rekenen met het feit, dat er mensen bij zijn, die nog nooit eerder een synode hebben bijgewoond. Maar „het praesidium“ bestaat, mogen we het eens een beetje studentikoos zeggen: in vrijwel alle synodes uit twee „toffe synode- jongens“, d.w.z. uit mannen, die aan het synodale leven gewend zijn, en die het klappen van de synodale zweep, benevens de techniek van de synodale verga- derings-apparatuur door en door kennen. Alle hulde. Ook aan de huidige twee: ze mogen er wezen. De commissies moeten rekenen met het feit, dat er leden zijn, die wel met een helder oordeel begiftigd zijn (wat sta je telkens weer verbaasd te kijken, hoeveel moeis een kerkelijke opvoeding aan mannen-zonder- studiegang kan bijbrengen!), maar die soms niet de routine hebben van het fijn redigeren, het scherp for- muleren, het vlot spreken, het snedig debatteren. Maar het praesidium bestaat doorgaans uit groot- meesters in alle deze edele kunsten. De commissies moeten schriftelijk rapporteren, en ze dokteren heel lang soms over een rapport, en ze moeten goed uit- kijken, aan wie ze het ter lezing en verdediging op- dragen. De mannen van het Praesidium daarentegen kunnen mondeling adviseren, en doen dat ook wel: geen mens kan verlangen, dat deze moderamenheft, die het tóch al druk heeft met moderaminale besog- nes, ook nog in alle punten schriftelijk rapport zal uitbrengen. Geen wonder, dat het Praesidium niet commissie nummer vijf wil heten: het werkt in geen dele als een commissie, en heeft op de commissies zó- veel voor, als 'n straaljager boven een trekschuit, een áchtmanstandem boven een motor met duozitting (of met zijspan) of een twee-mans-race-wagentje. Geef aan een eensgezind en vastberaden moderamen de hier besproken praeadvisersstaak, en dit op onderwerpen, waarvan de keus hetzij door hen zelf, hetzij door het volle moderamen bepaald is, breng ze in de positie van tegenwoordig: weinig rapporten laten drukken, waarbij 't ontbreken van rapporten aan dit duumviraat (tweemanschap) toevertrouwde agendumpunten dus ook al niet eens meer opvalt, laat de praeses twee „ronden“ voor het debat vaststellen, laat de verdedi- ger van het praesidium voorstel het laatste woord dus hebben, zodat niemand meer de kans krijgt, even- tueel door hem geconstateerde gedachtenfouten bij de spreker-praesidiaal recht te zetten in een derde ronde, en ge behoef niet moment u te ontveinszen, dat een geroutineerd Spreker-Praesidiaal heel en heel wat voor heeft boven een commissie, die soms een rapport (vanwege de nodige werkverdeling) opdragen moet aan een afgevaardigde, die er een beetje mee verlegen zit, hoe hij het commissioriale voorstel moet verdedi- gen tegen al die bedenkingen uit de vergadering.

Men moet ons dus niet vertellen, dat hetzij de Kam- per Synode, hetzij de onder hun kersverse taak nog niet gebukt gaande praesidium-mannen uit een oog- punt van zelfstandige en onbeïnvloede oordeelsvor- ming der afgevaardigden zo bang zijn voor het praeadvisers-instituut. Bang? Wel, ze smullen allemaal van het instituut. En terwijl de andere hooggeleerde toevoegsels-adviseurs (in de commissie) 'n hele dag over een ongelukkig stoeltje hangen, soms om einde- lijk de commissie daar te helpen krijgen, waar zij zelf soms al veel eerder hadden kunnen uitkomen, daar hebben de praeadvisers-praesidiaal het grote voor- deel van op te kunnen schieten. Het grote voordeel van een snel-denkers-team boven een langzaam-wer- kende-commissie met hooggeleerde appendix.

Verleden week schreven we reeds een enkel woord over het weglaten van Rapporten. We vrezen, dat het nieuwe Instituut van Praeadvisers-op-grote-schaal dit verlies van serieuze Rapporten sterk in de hand zal werken, en feitelijk door wat het in de hand werkt, ook zelf begunstigd wordt.

Nu zijn deze pas ingestelde Praeadvisers afge- vaardigden. En de hoogleraren zijn dat niet. We ver- geten het geen ogenblik. Ook is de synode volkomen vrij in de snelle promotie van een praeses plus een assessor tot Praeadviser-praesidiaal, tezamen vor- mende een klein college, waarin dan weer de een as- sessor van de ander is. Dat de stemmen er staakten, hebben we nog niet vernomen. Maar dat kan dan nog gebeuren. Gaat dan de zaak naar een commissie? Als de huidige praeses nu eens voor het „studenten- preken“ geweest was, en de assessor ertegen, of om- gekeerd, was het dan een tweetal praeadvieszen gewor- den? Of was de zaak dan verwezen naar een commis- sie-met-toevoegsel? We weten het niet. Maar onge- twijfeld kun je Voetius erbij halen, al zullen wij dat niet doen. Wij vragen wel: wie beslist, welke punten al of niet in een commissie komen? En waar is de maatstaf? Verder zwijgen we: het Instituut der Ad- visers-Praesidiaal is zonder praeadvisers genomen, gelukkig.

Dit is het intussen, wat óns hier bezig houdt: men moet ons niet meer vertellen, dat de Kamper synode, haar praeses, haar assessor, tegen het praeadviseren zijn. Of dat de Groningers er tegen zijn. Of de Noord- Hollanders. Dát machtsspook kan men gerust ver- drijven van de kerkelijke erve. Ze zijn er allemaal voor, ze doen er druk aan mee, en bewijzen de synode schier iedere dag in levende lijve, hoe nuttig een geregelde

praeadvisersdienst wezen kan. Het „ambt“ van de praeses en van de assessor is er belangrijk door uit- gebreid. Ze willen dienen, niet heersen. Daarin staan ze precies zo ervoor als de hoogleraren. En iedereen voelt zich zo fris als een hoen in zijn zelf-stan-dig-heid.

We hebben om dit alles een heel klein tikje goed- moedige binnenpret. Denk eraan: goedmoedig. Daar hebben nu éttelijke vergaderingen over de praeadvi- sers gehandeld; daar hebben nu vele kerkbodeschrij- vers hun pen gevuld, daar heeft men nu de Kamper synode met Argus-ogen gevolgd, zich afvragende: wat zal het worden met de praeadvisers?, daar kre- gen we soms het gevoel, dat sommigen het gevoel kregen, dat ze de adem moesten inhouden, en kijk, — pardoes komen er twee gloednieuwe Praeadvisers- Praesidiaal uit de bus. In een ommezien. Op de V-dag der Zelfstandigheid. Kampen is een vrolijke stad. En het Praesidium is een ólijk collegium. We hebben er schik van.

Alleen maar vragen we ons na al die verschrikke- lijke geleerdheid over het praeadviserschap af: h o e h e b b e n - w e - h e t - n u ?

En omdat we niet klaar gekomen zijn binnen de ons gestelde ruimte, bewaren we bezwaar-nummer twee voor de volgende week. Voor ditmaal nog een herinnering aan enkele regels uit de Santhortse Ge- loofsbelijdenis van Elisabeth Wolff-Bekker, de Beem- ster Sappho:

Zo moeten wij uw aandacht vergen:
Gewis, uw Majesteit bezeit,
Dat ons ten hoogsten is gelegen,
Dat deeze blaam niet word verspreid:

Wy hebben weinig Plegtigheden,
En geen Clergiqu-e-heerschappij,
Het ampt van Spreker te bekleeden,
Dat staat aan al de Leden vry.

Maar Praeadvisers, nou, dié hebben we. En dat ze er zijn, dat willen we weten!

Toen de Kamper synode begon, hoopten sommigen, geloof ik, dat ze zouden kunnen zeggen van het Prae- adviserschap: „'t Kan verkéren, zegt Bredero“. Ge- woonlijk wordt dat woord op rekening van die man geschoven, en dan in de zin van: 't kan veranderen.

Maar wij voor ons denken een tikje anders aan Bredero. 't Kan verkéren, dat kán ook betekenen: je kunt het zó doen, maar het kan ook nog wel anders. Je kunt 't praeadviserschap druk bestrijden, en in een ommezien ervóór gestemd hebben, eer je 't weet. Weer denk ik aan Betje Wolff:

't „Peut-être“ van Sint Brederode,
Dat weegt by ons al vry wat zwaar:
Sint Izak leerde ons: „Vraag bewijzen
Van 'tgeen gy hoort als waarheen prijzen“.

Bij dat „Peut-être“ van Bredero tekent Dr J. van Vloten aan: „Anders: 't kan verkeeren“. En hij her- innert eraan, dat die Sint Izak geen ander is dan de bekende Newton.

Praeadvisers? Peut-être. Nog nooit zo druk als juist in Kampen. 't Kon daar verkeeren. K. S.

Theologische Hogeschool

Het College van Hoogleraren maakt bekend:

1. Dat zij, die voor het eerst als student aan de Theologische Hogeschool wensen te worden inge- schreven, op Vrijdag 28 September a.s., des morgens om 10 uur, in het gebouw van de Theologische Hoge- school, Broederweg 15, worden verwacht. Overgelegd moeten worden:

a. bul staatsexamen of eindexamen gymnasium of lyceum;

b. getuigschrift van de kerkeraad.

2e. Dat des middags van diezelfde dag, om 2.30 uur, gelegenheid zal gegeven worden ter inschrijving van nieuwe studenten en recensie van hen, die reeds eerder als student aan de Theologische Hogeschool waren ingeschreven.

Voor inschrijving en recensie wordt vereist het overleggen van de kwitantie collegegeld, eerste helft cursus 1951/1952.

3e. Dat des avonds om 8 uur de lessen zullen wor- den geopend door de pro-rector, Prof. Dr H. J. Jager.

4e. Heren studenten worden erin herinnerd, dat een recensie ná 28 September slechts mogelijk is na betaling van een bedrag van f 10.—.

Namens het College voornoemd,

H. J. JAGER, h.t. secretaris.

Theologische Hogeschool-dag 1951

Nog enkele weken en wij zullen, zo de HERE wil, de Theologische Hogeschool-dag 1951 gaan „viervn“. Dan zullen de duizenden weer naar Kampen komen om daar „de dag van School en Kerk“ bij te wonen. Willen wij om dit wederom grote getal gaan roemen? Neen.

Alleen mogen wij dankbaar constateren, dat de liefde voor onze bijna 97 jaren oude Theologische Hogeschool niet is verflauwd.

Daar zijn we dankbaar voor.

Daar zullen wij op 26 September de HERE voor danken.

Maar, is duisterd v van verse deling van Want eerl kreeg kaal vraagd be de gedacht en de and radikaal v der ander niets mind we Kerk goed afsp voor men geen verw deeld. Nu

Alle aan nog geen l aanvragen, Wanneer meer aanv zen, geen t tenzij er r dan we ree

Volgende te kunnen het onderv spreekt o Boeft ov: dienst“; l houden“.

Tot de

IND

•• Psal

Reeds l voorlopige l Hasper. W Wie zich d dige berijm breken; de bizarre ges al schijnen definitief is kerken ge vragen; er kijken, of, nien, niet er ook nog tueel zou k braken, d weergave, d de, de gedr men heeft vlotte van zo „voornas ter gelegen de schoolk een letter hebben.

Het blijkt valt aan de lk erop, da brachtte criti het karakte gerekend, a de hoek gla geloof niet, de vrijgema een pedantc nen meesta van vrijgem goede raad was, ook m hij van ana

Maar op thans niet houdens dat kunnen ver dan willen om andere willen de k er wel aan.

Wat ons E maar hierop punt van S-enig dogma wordt opge van de goe behoortlijk

Tot onze En omdat tegenstelling zaak slecht. nodige info radio, verem zal krijgen. psalmberijne gemene asp Maar juist nuttig kun Intussen moet met c

•• Zenc

De Zending voelen“, op de orde in Over de g